

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.II.1.404/2020/8.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Bartkó Levente, a tanács elnöke
Dr. Székely Gabriella, előadó bíró
Dr. Somogyi Gábor, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2021. július 13.
Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény
Terhelt (ek): II. rendű terhelt
Első fok: Kaposvári Törvényszék, 15.B.497/2017/78/I., ítélet, tárgyalás, 2019. október 16.
Másodfok: Pécsi Ítéltábla, Bf.II.1/2020/24., ítélet, nyilvános ülés, 2020. október 2.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: II. rendű terhelt védője
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmény miatt I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben II. rendű terhelt védője által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálv a Kaposvári Törvényszék 15.B.497/2017/78/I. számú, valamint a Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bf.II.1/2020/24. számú ítéletét II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye és ebben az ügyben az indítványok előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

[1] I. A Kaposvári Törvényszék 2019. október 16. napján kihirdetett 15.B.497/2017/78/I. számú ítéletében II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntetében [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], 46 rendbeli társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében [Btk. 342. § (1) bekezdés a) pont], 39 rendbeli társtettesként folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §). Ezért halmazati büntetésül 4 év börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre, 4 év közügyektől eltiltásra és 1.000.000 forint pénzbüntetésre ítélte, azzal, hogy legkorábban a szabadságvesztés büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A II. rendű terhelttel szemben 12.350.000 forint összegű vagyonekobzást rendelt el.

[2] Ellenben a II. rendű terheltet 8 rendbeli társtettesként elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) alpont, (4) bekezdés b) pont], 7 rendbeli társtettesként elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) alpont, (3) bekezdés b) pont] és társtettesként folytatólagosan elkövetett csalás büntette [Btk. 373. § (1) bekezdés, (2) bekezdés bc) alpont, (4) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól felmentette.

[3] A kétirányú fellebbezések folytán eljáró Pécsi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2020. október 2. napján meghozott Bf.II.1/2020/24. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét akként változtatta meg, hogy II. rendű terhelt költségvetést károsító cselekményeit 1 rendbeli társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntetének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont] és 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont] minősítette.

A II. rendű terhelt terhére megállapított hamis magánokirat felhasználása vétségét 46 rendbelinek – melyből 10 rendbeli folytatólagosan, 45 rendbeli társtettesként, míg 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett –, minősítette. A vagyonekobzás összegét 1.900.000 forintra módosította, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

[4] A felülvizsgálattal érintett tényállás lényege szerint (I. tényállás) a vidékfejlesztési miniszter az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2012. évben igényelhető támogatások részletes feltételeiről rendelkező 57/2012. (VI. 21.) VM rendeletében felhívást tett közzé. A rendelet értelmében egy alkalommal költségek fedezetére vagy fejlesztési célra támogatást lehetett igénybe venni a mezőgazdasági tevékenység megkezdéséhez.

[5] Támogatási kérelmet olyan személy nyújthatott be, aki a támogatási kérelem benyújtásakor elmúlt 18 éves, de a 40. életévét még nem töltötte be; gazdaság vezetőjeként, első alkalommal új gazdaság létrehozásával, vagy meglévő gazdaság átvételével kezd gazdálkodni és a támogatási kérelem benyújtásakor rendelkezik a fenti rendelet 1. mellékletében meghatározott szakképesítések, vagy a 2. mellékletben meghatározott képzés keretében szerzett végzettség legalább egyikével és a gazdálkodási tevékenysége fejlesztésére vonatkozó üzleti tervet, annak részét képező SFH betétlapot és pénzügyi tervet nyújt be.

[6] Nem kaphatott támogatást, akinek a rendelet 3. mellékletében foglalt

a) táblázat „A” Szakmai szempontok és „B” Horizontális szempontok rész értékelési szempontjai alapján kapott pontjai nem érik el a 77 pontot,

b) táblázat „C” Pénzügyi terv rész értékelési szempontjai alapján kapott pontjai nem érik el a 4 pontot,

c) táblázat „D” Üzleti terv rész értékelési szempontjai alapján kapott pontjai nem érik el a 20 pontot.

[7] A pályázó köteles volt többek között

– a gazdaságot személyesen vezetni;

- a támogatási összeg 90%-ára vonatkozó kifizetési kérelem benyújtásának időpontjától a működtetési időszak végéig a mezőgazdasági termelőtevékenységet főtevékenységként, egyéni vállalkozóként folytatni;
- a támogatási összeg fennmaradó 10%-ára vonatkozó kifizetési kérelem benyújtása előtt az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alaphoz kapcsolódó 2007-2013 közötti költségvetési időszakban megvalósítandó vidékfejlesztési program keretében megszervezett, a célterület szerint meghatározott tevékenységgel kapcsolatos kötelező képzésen részt venni és azt elvégezni;
- a működtetési időszak végéig a 3. mellékletben foglalt táblázat „A” Szakmai szempontok és „B” Horizontális szempontok rész alapján tett vállalásokat, kötelezettségeket, nyilatkozatokat fenntartani;
- a működtetési időszak alatt a tartási helyek, a tenyészetek és az ezekkel kapcsolatos egyes adatok országos nyilvántartási rendszeréről szóló miniszteri rendelet alapján vezetett nyilvántartásban az állatállomány tartójaként szerepelni, valamint eleget tenni az állatállományra vonatkozó bejelentési kötelezettségeknek;
- a használatában lévő területeket a földhasználati-nyilvántartásba bejelenteni, amennyiben a feltételt jogszabály lehetővé teszi;
- a gazdálkodásával összefüggésben Irányító Hatósági közleményben meghatározott tartalom szerinti gazdálkodási naplót vezetni.

[8] A támogatást igénylő gazdaságnak el kellett érnie a vállalt európai méretegységet (a továbbiakban: EUME) az üzleti terv részét képező SFH betétlapon meghatározott ütemezés szerint és azt fenn kellett tartani a működtetési időszak végéig.

[9] A kérelmező köteles volt vállalni, hogy

- a gazdaság üzemméretét a működtetési időszak 4. évének végéig az üzleti tervben vállalt méretre növeli és azt fenntartja a működtetési időszak végéig és
- amennyiben a gazdaság üzemmérete a működtetési időszak 4. évének vége előtt eléri az üzleti tervben a 4. naptári év végére vállalt méretet, akkor attól az időponttól kezdődően azt az üzemméretet fenntartja a működtetési időszak végéig;
- gazdaságának üzemmérete legkésőbb a működtetési időszak 4. évének végére eléri legalább a 4 EUME méretet.

[10] Az a támogatásra jogosult ügyfél, aki a támogatási kérelem benyújtásakor csatolta az elismert termelői csoport, illetve zöldség-gyümölcs termelői csoport és termelői szervezet által kiadott tagsági igazolást, vagy a támogatási kérelem benyújtásakor megadott tevékenységgel releváns elismert termelői csoporthoz, illetve zöldség-gyümölcs termelői csoporthoz és termelői szervezethez való csatlakozási szándékát jelezte, köteles volt a működtetési időszak végéig a tagságát fenntartani, továbbá az üzleti tervben megnevezett termékek más termékcsoporthoz tartozó termékekkel való helyettesítése esetén a tevékenységgel kapcsolatos termékcsoporthoz működő elismert termelői csoport, illetve zöldség-gyümölcs termelői csoport és termelői szervezet tagság kialakítására és fenntartására.

[11] Az a támogatásra jogosult ügyfél, aki a támogatási kérelem benyújtásakor csatolta az ökológiai ellenőrző és tanúsító szervezettel (a továbbiakban: ökológiai ellenőrző szervezet) a gazdasága vagy annak egy része vonatkozásában kötött szándéknyilatkozatot, a támogatási összeg fennmaradó 10%-ára vonatkozó kifizetési kérelem benyújtásakor és a működtetési időszak leteltét követő 60 napon belül köteles volt az MVH-hoz benyújtani az ökológiai ellenőrző szervezet által kiállított igazolást arról, hogy az ügyfél legkésőbb a működtetési időszak első évének végétől a működtetési időszak végéig szerepelt az ökológiai gazdálkodás

ellenőrzési rendszerében a vállalt százalékos mértékben és az ellenőrző szervezettel mezőgazdasági tevékenységre vonatkozó érvényes szerződéssel rendelkezett.

[12] A támogatás forrása az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alaphoz kapcsolódó 2007-2013 közötti költségvetési időszakban megvalósítandó vidékfejlesztési program 112. intézkedéséhez rendelt keretösszeg, amely 14 391 100 eurónak megfelelő forintösszeg. A megállapított támogatási összeg 75%-át az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alap, 25%-át a Magyar Állam Nemzeti Költségvetése finanszírozta.

[13] A támogatás összege, amennyiben a támogatási kérelemben a gazdaságnak a működtetési időszak 4. évének végére vállalt üzemmérete a Vhr. 21. § (2) bekezdés szerinti közleményben meghatározott SFH értékekkel számolva

- a) legalább 4 EUME nagyságú, de nem éri el a 7 EUME-t, akkor 20 000 eurónak,
- b) legalább 7 EUME nagyságú, de a 10 EUME-t nem éri el, akkor 30 000 eurónak,
- c) legalább 10 EUME nagyságú, akkor 40 000 eurónak megfelelő forintösszeg volt.

[14] A támogatás forintösszege a folyósítás évének január 1-jén érvényes Európai Központi Bank (a továbbiakban: EKB) által rögzített árfolyamon került kifizetésre.

[15] A támogatási kérelmet 2012. július 16. és augusztus 16. között lehetett benyújtani postai úton a kérelmező lakóhelye szerint illetékes MVH megyei kirendeltségére az MVH honlapján közleményben közzétett nyomtatványon.

[16] A nyomtatvány tartalmazta az

- a) ügyfél-azonosítási adatokat;
- b) az ügyfél szakképesítésének megnevezését és azonosító számát vagy felsőfokú képzés keretében szerzett végzettségének megnevezését a szak megjelölésével;
- c) az üzleti terv és annak részét képező pénzügyi tervet, amelynek SFH betétlapján be kellett mutatni az egyes években megvalósítani tervezett, termékszintre lebontott termelési szerkezetet;
- d) gazdasági átvétele esetén a gazdaság átadó ügyfél-azonosítási adatait.

[17] A támogatási kérelemhez csatolni kellett:

- a) az ügyfél végzettségét igazoló dokumentum hiteles másolatát,
- b) azokat az igazolásokat, nyilatkozatokat, valamint dokumentumokat, amelyek a 3. mellékletben szereplő értékelési szempontokat alátámasztják;
- c) a gazdálkodási tevékenység fejlesztésére vonatkozó üzleti tervet, amely egy SFH betétlapot tartalmazó pénzügyi tervet is magában foglalt.

[18] A több végzettséget igazoló dokumentum benyújtása esetén az értékelés során kizárólag az az egy végzettség került figyelembevételre, amit az ügyfél feltüntetett.

[19] A támogatási kérelmet az MVH a rendeletben meghatározott feltételek szerint bírálta el, határozatát pedig a 3. mellékletben meghatározott pontozási rendszer alapján végzett értékeléssel és a mezőgazdasági, agrár-vidékfejlesztési, valamint halászati támogatásokhoz és egyéb intézkedésekhez kapcsolódó eljárás egyes kérdéseiről szóló 2007. évi XVII. törvény 32. § (1) bekezdés c) pontja szerinti rangsor állításával hozta meg.

[20] Az ügyfél a támogatási összeg 90%-ára vonatkozó kifizetési kérelmet a támogatási kérelmet jóváhagyó határozatát kézhezvételét követő 90 napon belül volt köteles az MVH által közzétett közleményben előírt formában, postai úton benyújtani az MVH-hoz.

[21] A támogatási összeg 90%-ára vonatkozó kifizetési kérelem benyújtásával egyidejűleg mellékletként csatolni kellett

a) az egyéni vállalkozói mezőgazdasági tevékenységről kiállított igazolás eredeti példányát, vagy hiteles másolatát, amely tartalmazta a főtevékenység kezdeti dátumát;

b) a támogatási kérelemben jelzett csatlakozási szándék esetén az MVH által rendszeresített nyomtatványt, amelyen az elismert termelői csoport, vagy zöldség-gyümölcs termelői csoport és termelői szervezet az ügyfél tagságának meglétét igazolta.

[22] A támogatási összeg fennmaradó 10%-ára vonatkozó kifizetési kérelem benyújtására 2014. május 1. és 31. között, majd ezt követően évente május 1. és 31. között megnyíló kifizetési időszakban, de legkésőbb a működtetési időszak 5. évében megnyíló kifizetési időszak végéig volt lehetőség.

[23] A kifizetési kérelmet postai úton az ügyfél lakóhelye szerint illetékes MVH megyei kirendelésére kellett benyújtani az MVH honlapján közleményben közzétett nyomtatványon.

[24] A nyomtatvány tartalmazta az ügyfél-azonosítási adatokat és a kötelezettségek teljesítését igazoló adatot.

[25] A támogatási összeg fennmaradó 10%-ára vonatkozó kifizetési kérelemhez mellékelni kellett az ökológiai ellenőrző szervezet által kiállított igazolást arról, hogy az ügyfél legkésőbb a működtetési időszak első évének végétől a kifizetési kérelem benyújtásának időpontjáig szerepelt az ökológiai gazdálkodás ellenőrzési rendszerében és az ellenőrző szervezettel mezőgazdasági tevékenységre vonatkozó érvényes szerződéssel rendelkezett.

[26] A rendelet 1. melléklete értelmében az aranykalászos gazda képzési szintje szakmunkás, míg a mezőgazdasági technikus végzettség képzési szintje technikus volt. A 3. melléklet értelmében a támogatási kérelem értékelése szempontjából a technikus szakképzettségért 10 pont járt, míg az aranykalászos gazda végzettségért többletpont nem volt adható.

[27] I. rendű és II. rendű terheltek a fenti támogatási kérelemmel kapcsolatos felhívás ismeretében 2012 tavaszán megállapodtak abban, hogy annak jogosulatlan megszerzése érdekében támogatási kérelmeket nyújtanak be a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz. A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal jogutódja 2017. január 1. napjától a Magyar Államkincstár. A támogatási kérelmekhez azért, hogy az sikeres legyen és elérjék a szükséges ponthatárt, hamis okiratokat csatolnak. A valóságban mezőgazdasági tevékenységet nem végeztek és nem is állt szándékukban annak folytatása. A támogatási kérelmeket II. rendű terhelte ügyvezetése alatt álló cég 1 irodájában készítették el.

[28] Egyes pályázatok postára adásában III. rendű és IV. rendű terheltek is részt vettek.

[29] I. rendű és II. rendű terheltek cselekményüket rendszeres haszonszerzésre törekedve követték el.

[30] I. rendű terhelte és II. rendű terhelte – aki aranykalászos gazda végzettséggel rendelkezett – 2012. augusztus 16. napján ... ügyfélszámon támogatási kérelmet nyújtottak be burgonya termesztésére II. rendű terhelte nevére a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Kirendeltségére. A támogatási kérelemhez csatolták II. rendű terhelte számítógépén kitöltött pénzügyi tervet, üzleti tervet, SFH betétlapot.

[31] Az I. rendű és II. rendű terheltek megállapodásának megfelelően II. rendű terhelte szólta tanú 1-nek, akinek egyebekben a könyvelését végezte és aki aranykalászos gazda végzettséggel rendelkezett, hogy van lehetőség támogatási kérelem benyújtására. Tanú 1 megbízta II. rendű terhelte a támogatási kérelme elkészítésével. Tanú 1 szükséges iratainak (személyi igazolvány, lakcímkártya, adókártya) másolata II. rendű terhelte rendelkezésére állt.

[32] I. rendű és II. rendű terheltek 2012. augusztus 16. napján ... ügyfélszámon támogatási kérelmet nyújtottak be tanú 1 nevében burgonya termesztésére a Mezőgazdasági és

Vidékfejlesztési Hivatal Kirendeltségére. A támogatási kérelemhez csatolták II. rendű terhelt számítógépén kitöltött pénzügyi tervet, üzleti tervet, SFH betétlapot.

[33] A fenti megállapodásnak megfelelően II. rendű terhelt szólt tanú 2-nek is, akinek egyebekben a könyvelését végezte és aki aranykalászos gazda végzettséggel rendelkezett, hogy van lehetőség támogatási kérelem benyújtására. Tanú 2 megbízta II. rendű terheltet a támogatási kérelem elkészítésével, szükséges iratainak (személyi igazolvány, lakcímkártya, adókártya) másolata II. rendű terhelt rendelkezésére állt.

[34] I. rendű és II. rendű terheltek tanú 2 nevében a támogatási kérelmet, pénzügyi tervet, üzleti tervet, SFH betétlapot kitöltötték, majd 2012. augusztus 16. napján támogatási kérelmet nyújtottak be tanú 2 nevében burgonya termesztésére a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Kirendeltségére. A támogatási kérelemhez csatolták II. rendű terhelt számítógépén kitöltött pénzügyi tervet, üzleti tervet, SFH betétlapot.

[35] I. rendű és II. rendű terheltek az előzetes megállapodásuknak megfelelően megbeszélték IV. rendű terhelttel, aki aranykalászos gazda végzettséggel rendelkezett, hogy valótlan tartalmú okiratok felhasználásával támogatási kérelmet nyújtanak be a nevében. IV. rendű terhelt átadta II. rendű terhelt részére személyi igazolványa, lakcímkártyája és adóazonosító igazolványa másolatát.

[36] I. rendű, II. rendű, és IV. rendű terheltek a támogatási kérelmet, pénzügyi tervet, SFH betétlapot kitöltötték és 2012. augusztus 16. napján ... ügyfélszámon támogatási kérelmet nyújtottak be IV. rendű terhelt nevében virág termesztésére a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Kirendeltségére. A támogatási kérelemhez csatolták II. rendű terhelt számítógépén kitöltött pénzügyi tervet, üzleti tervet, SFH betétlapot.

[37] I. rendű és II. rendű terheltek az előzetes megállapodásuknak megfelelően megbeszélték, hogy I. rendű terhelt unokájának felesége, tanú 3 nevére valótlan tartalmú okiratok felhasználásával támogatási kérelmet nyújtanak be.

[38] I. rendű és II. rendű terheltek 2012. augusztus 16. napján ... ügyfélszámon támogatási kérelmet nyújtottak be tanú 3 nevében virág termesztésére a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Kirendeltségére. A támogatási kérelemhez csatolták II. rendű terhelt számítógépén kitöltött pénzügyi tervet, üzleti tervet, SFH betétlapot.

[39] A támogatási kérelmet és a mellékletet képező üzleti tervet, pénzügyi tervet és SFH betétlapot tanú 3 helyett I. rendű terhelt tanú 3 nevében aláírta.

[40] III. rendű terhelt, aki aranykalászos gazda végzettséggel rendelkezett 2012. augusztus 16. napján támogatási kérelmet nyújtott be a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Kirendeltségére, melyhez csatolta aranykalászos gazda bizonyítványát.

[41] III. rendű terhelt azért, hogy a támogatási kérelmet biztosan megszerezze, II. rendű terhelt javaslatára elhatározta, hogy a magasabb pontszám elérése érdekében hamis mezőgazdasági technikai végzettséget igazoló bizonyítványt nyújt be. 2012. augusztus elején II. rendű terhelt III. rendű terhelt részére átadott egy I. rendű és II. rendű terheltek által készített, hamis sorozatjelű, sorszámú, törzslapszámú bizonyítványt. I. rendű és II. rendű terheltek tudták, hogy III. rendű terhelt a hamis bizonyítványt támogatási kérelem elnyerése érdekében fel fogja használni.

[42] I. rendű és II. rendű terheltek az előzetes megállapodásuknak megfelelően megbeszélték, hogy I. rendű terhelt unokája, tanú 4 nevére valótlan tartalmú okiratok felhasználásával támogatási kérelmet nyújtanak be.

[43] I. rendű és II. rendű terheltek 2012. augusztus 16. napján ... ügyfélszámon támogatási kérelmet nyújtottak be tanú 4 nevében virágtermesztésre a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Kirendeltségére. A támogatási kérelmet tanú 4 helyett I. rendű terhelt töltötte ki és

tanú 4 nevében alá is írta. A támogatási kérelemhez csatolták II. rendű terhelte számítógépén kitöltött pénzügyi tervet, üzleti tervet, SFH betétlapot.

[44] A támogatási kérelemhez minden esetben csatolták:

[45] – A 2012. augusztus 6. – tanú 1 esetén augusztus 14. – napján kelt, a cég 2-vel kötött szándéknyilatkozatot, mely szerint a támogatás elnyerése esetén az ökológiai ellenőrző szervezettel szerződést kíván kötni, mivel ökológiai gazdálkodást kíván folytatni.

[46] – A cég 2 II. rendű terhelttel, tanú 1-gyel, tanú 2-vel, IV. rendű terhelttel, tanú 3-mal, tanú 4-gyel nem állt szerződéses viszonyban, részére a tájékoztató anyagok kerültek megküldésre, mely alapján kötöttek szándéknyilatkozatot a cég 2-vel. A szándéknyilatkozat értelmében a kötelezettséget vállaló fél kezdeményezésére a szükséges dokumentumok megküldését követően van lehetőség a szerződés megkötésére, ellenőrzési rendszerben történő nyilvántartásba vételre, azonban ez nem történt meg.

[47] – A cég 2 által kiállított szándéknyilatkozat alapján az értékelési szempontoknál a pályázó +1-5 pont között kaphatott.

[48] – A cég 3 tagfelvételéről szóló 2012. augusztus különböző napjaiban kelt belépési szándéknyilatkozatot.

[49] – A 2012. augusztus 14. napján kelt, II. rendű terhelte, tanú 1 és tanú 2 esetében cég 4., IV. rendű terhelte, tanú 3, tanú 4 esetében a cég 5 képviselőjével kötött felvásárlási szándéknyilatkozatot, mely szerint, amennyiben a támogatási összeget elnyeri, az általa termelt termékeket a cég 4., illetve a cég 5 megvásárolja; a felvásárlási szándéknyilatkozat alapján a pályázó az üzleti terv értékelésénél +1 pontot kaphatott.

[50] – A 2012. június 5. napján kelt, ... sorozatjelű, különböző sorszámú, különböző törzslapszámú, a ... iskola pecsétjével ellátott mezőgazdasági technikai képzettség megszerzését igazoló bizonyítvány hiteles másolatát.

[51] – II. rendű terhelte, Tanú 1, Tanú 2, IV. rendű terhelte, Tanú 3, Tanú 4 mezőgazdasági technikai végzettséggel nem rendelkezett, a fenti iskola részükre a bizonyítványt nem állította ki, azt I. rendű és II. rendű terheltek állították elő, így az hamis.

[52] – I. rendű és II. rendű terheltek annak érdekében csatolták a támogatási kérelemhez a hamis bizonyítványt, hogy a támogatási összeg elnyeréséhez szükséges pontszám meglegyen.

[53] – A kérelem benyújtásakor I. rendű és II. rendű terheltek nem állt szándékában a vállalt kötelezettségek teljesítése, II. rendű terhelte a cég 2-vel szerződést nem kötött, a támogatási kérelemben vállalt kötelezettségét nem teljesítette, szándékuk a támogatási összeg jogosulatlan megszerzésére irányult.

[54] Tanú 1 és Tanú 2 nem tudott arról, hogy az I. rendű és II. rendű terhelte a támogatási kérelemhez hamis bizonyítványt csatol.

[55] A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Közvetlen Támogatások Igazgatósága 2012. november 16. napján kelt 6 darab különböző iktatószámú határozatával a támogatási kérelmeknek helyt adott, míg egy esetben a 2012. november 21. napján kelt határozattal azt elutasította.

[56] I. rendű és II. rendű terheltek 2012. december 5. és 2013. január 31. napja közötti időben a támogatási összeg 90%-ára vonatkozó kifizetési kérelmet postai úton a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Kirendeltségére II. rendű terhelte, Tanú 1, Tanú 2, IV. rendű terhelte, Tanú 3 nevében benyújtották. A kérelmet III. rendű terhelte saját maga nyújtotta be postai úton 2013. február 11. napján.

[57] A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Közvetlen Támogatások Igazgatósága 2013. január 29. napján kelt határozatával támogatási kérelmeknek helyt adott és II. rendű

terheltnek a támogatási összeg 90%-ára irányuló kifizetési kérelmének helyt adott és 10.522.800 forint támogatási összeget állapított meg.

[58] A fenti összeg 2013. február 5. napján II. rendű terhelt bankszámlájára átutalásra került.

[59] A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Közvetlen Támogatások Igazgatósága 2013. január 29. napján kelt határozatával Tanú 1, 2013. február 6. napján kelt határozatával Tanú 2 nevében benyújtott, a támogatási összeg 90%-ára irányuló kifizetési kérelemnek helyt adott és 10.522.800 forint támogatási összeget állapított meg. A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Közvetlen Támogatások Igazgatósága további két esetben 2013. január 29. napján kelt két darab határozatával a támogatási összeg 90%-ára irányuló kifizetési kérelemnek helyt adott és 10.522.800 forint támogatási összeget állapított meg.

[60] A támogatási összeg 2013. február 5. napján Tanú 1 bankszámlájára átutalásra került, mely összegből 900.000 forintot fizetett II. rendű terheltnek a támogatási kérelem elkészítéséért.

[61] A támogatási összeg 2013. február 11. napján Tanú 2 bankszámlájára átutalásra került, mely összegből 900.000 forintot fizetett II. rendű terheltnek a támogatási kérelem elkészítéséért.

[62] A támogatási összeg 2013. február 5. napján IV. rendű terhelt bankszámlájára átutalásra került, mely összegből 2013. március 5. napján 4.970.000 forintot átutalt az ügyvezetése alatt álló cég 6 bankszámlájára.

[63] A támogatási összeg Tanú 3 bankszámlájára átutalásra került, ahonnan 2013. február 5. napján 10.200.000 forintot felvett és átadott I. rendű terheltnek. I. rendű terhelt a támogatási összegből pontosan meg nem állapítható összeget átadott II. rendű terheltnek.

[64] III. rendű terhelt tekintetében a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Közvetlen Támogatások Igazgatósága 2013. február 15. napján kelt határozatával a támogatási összeg 90%-ára irányuló kifizetési kérelmének helyt adott és 10.522.800 forint támogatási összeget állapított meg.

[65] A fenti összeg 2013. február 21. napján III. rendű terhelt bankszámlájára átutalásra került.

[66] Tanú 4 tekintetében a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Közvetlen Támogatások Igazgatósága a 2012. november 21. napján kelt határozatával a támogatási kérelmet elutasította.

[67] Tekintettel arra, hogy II. rendű terhelt gazdasági tevékenységet nem végzett, a támogatási kérelem fennmaradó 10%-ának igénylése iránt nem intézkedett.

[68] A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Közvetlen Támogatások Igazgatósága 2016. szeptember 14. napján kelt határozatával megállapította, hogy a támogatási határozatban foglalt jogosultságok megszűnnek. A korábban benyújtott kifizetési kérelem alapján kifizetett támogatási összegből 10.522.800 forintot jogosulatlanul igénybe vett támogatás visszafizetésére kötelezte II. rendű terheltet.

[69] I. rendű és II. rendű terheltek célja minden esetben a támogatási kérelem 90%-ának jogosulatlan megszerzésére, így a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal megtévesztésével esetenként 10.522.800 forint összegű vagyoni hátrányt okozására irányult.

[70] II. tényállás szerint az I. tényállásban írt – túlnyomórészt azonos – feltételekkel a vidékfejlesztési miniszter az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához a 2014. évben igényelhető támogatások részletes feltételeiről szóló 34/2014. (IV. 4.) VM rendeletében felhívást tett közzé. A rendelet

értelmében egy alkalommal költségek fedezetére vagy fejlesztési célra támogatás vehető igénybe a mezőgazdasági tevékenység megkezdéséhez.

[71] I. rendű és II. rendű terheltek 2014. év tavaszán megállapodtak abban, hogy a 2012. évi támogatási kérelmekhez hasonlóan 2014. évben valótlan tartalmú okiratokkal ismét támogatási kérelmet nyújtanak be a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz a támogatási összeg jogosulatlan megszerzése érdekében.

[72] I. rendű terhelte több személyt megkeresett annak érdekében, hogy a nevükben nyújtsanak be támogatási kérelmet. A megkeresett személyek személyi igazolványuk, adó- és lakcímkártyájuk másolatát, illetve 100-300 ezer forint közötti összeget eljuttatták I. rendű terhelte részére a támogatási kérelem elkészítéséért. I. rendű terhelte előzetesen szóban megállapodott velük, hogy amennyiben a támogatási kérelem eredményes lesz, úgy 3% sikerdíjat kér tőlük. I. rendű terhelte a pályázók nevében a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalnál regisztrációs számot igényelt a támogatási kérelmek benyújtásához, a pályázók nevében a támogatási kérelmet II. rendű terhelte ügyvezetése alatt álló cég 1 irodájában II. rendű terheltevel együtt elkészítették, csatolták a szükséges mellékleteket, II. rendű terhelte számítógépén hamis bizonyítványmásolatokat, valótlan tartalmú igazolásokat készítettek, majd postára adták a kész támogatási kérelmeket.

[73] I. rendű és II. rendű terheltek célja a támogatási kérelmek 90%-ának megszerzésére irányult, tekintettel arra, hogy a támogatási kérelmekben foglaltak megvalósítása érdekében nem tettek semmit, így a fennmaradó 10% igénylése iránt nem szándékoztak kifizetési kérelmet benyújtani.

[74] 2014. évben I. rendű és II. rendű terheltek tanú 5, tanú 6, tanú 7, valamint tanú 4 és tanú 8 nevében támogatási kérelmet, valótlan tartalmú okiratokat nyújtottak be rendszeres haszonszerzésre törekedve, a támogatási összeg jogosulatlan megszerzése érdekében a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz. A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Közvetlen Támogatások Igazgatósága tanú 5 nevében, tanú 4 és tanú 8 nevére benyújtott támogatási kérelmeknek helyt adott, míg tanú 6 és tanú 7 nevében benyújtott kérelmeket elutasította.

[75] Tanú 6 és tanú 7 nem tudott arról, hogy nevében támogatási kérelem került benyújtásra.

[76] A támogatási kérelmekhez mind az öt esetben túlnyomó részt azonos – ugyanazon, illetve részben eltérő dátumozású – okiratok kerültek csatolásra. Így benyújtásra került a tanú 9 nevében kiállított igazolás, mely szerint tanú 5, tanú 4, tanú 8, tanú 6 és tanú 7 tanú 9 vállalkozónál gyakorlaton vett részt, azonban ténylegesen ez egyikük esetében sem történt meg. Az igazolást az I. rendű terhelte töltötte ki.

[77] Csatolásra került továbbá a cég 3 tagfelvételéről szóló valótlan tartalmú, I. rendű terhelte által kitöltött valótlan tartalmú szándéknyilatkozat.

[78] Az I. rendű terhelte által készített valótlan tartalmú, a cég 5 képviselőjével kötött felvásárlási szándéknyilatkozatot, mely szerint amennyiben a támogatási összeget elnyeri, az általa termelt termékeket a cég 5 megvásárolja, a felvásárlási szándéknyilatkozat alapján a pályázó az üzleti terv értékelésénél +1 pontot kaphatott.

[79] A ... sorozatjelű különböző sorszámú és különböző törzslapszámú, a ... iskola pecsétjével ellátott mezőgazdasági technikai képzettség megszerzését igazoló bizonyítvány hiteles másolata.

[80] Tanú 5, tanú 4, tanú 8, tanú 6 és tanú 7 mezőgazdasági technikai végzettséggel nem rendelkezett, a fenti iskola részükre bizonyítványt nem állított ki, a bizonyítvány másolatot I. rendű és II. rendű terheltek állították ki, így az hamis.

[81] I. rendű és II. rendű terheltek annak érdekében csatolták a támogatási kérelemhez a hamis bizonyítványt, hogy a támogatási összeg elnyeréséhez szükséges pontszám meglegyen.

[82] I. rendű és II. rendű terheltek célja mind az öt esetben a támogatási kérelem 90%-ának, 10.693.440 forintnak a megszerzésére irányult. Tekintettel arra, hogy tanú 5, tanú 4 és tanú 8 esetében a kifizetés megtörtént a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal megtévesztésével 10.693.440 forint összegű vagyoni hátrányt okoztak az állami költségvetésnek, míg tanú 6, tanú 7 nevében benyújtott kérelmek esetében a támogatási kérelem 90%-ának, 10.693.440 forintnak a jogosulatlan megszerzésére irányult a terheltek szándéka.

[83] III. tényállás szerint a miniszterelnökséget vezető miniszter – a korábbi pályázati kiírásokkal túlnyomórészt azonos feltételekkel – az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból a fiatal mezőgazdasági termelők indulásához 2015. évben igényelhető támogatások részletes feltételeiről szóló 24/2015. (IV. 28.) MvM rendeletében felhívást tett közzé. A rendelet értelmében egy alkalommal költségek fedezetére vagy fejlesztési célra támogatás volt igénybe vehető az üzleti tervben vállalt, azzal szorosan összefüggő és ahhoz kapcsolódó kötelezettség teljesítésére.

[84] I. rendű és II. rendű terheltek 2015. év tavaszán megállapodtak abban, hogy a 2012. és 2014. évi támogatási kérelmekhez hasonlóan 2015. évben is valótlan tartalmú okiratokkal ismét támogatási kérelmeket nyújtanak be a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz támogatási összeg jogosulatlan megszerzése érdekében.

[85] I. rendű terhelte több személyt megkeresett annak érdekében, hogy a nevükben nyújtsanak be támogatási kérelmet. A megkeresett személyek személyi igazolványuk, adó- és lakcímkártyájuk másolatát, illetve 100-300 ezer forint közötti összeget eljuttatták I. rendű terhelte részére a támogatási kérelem elkészítéséért. I. rendű terhelte előzetesen szóban megállapodott velük, hogy amennyiben a támogatási kérelem eredményes lesz, úgy 3% sikerdíjat kér tőlük. I. rendű terhelte a pályázók nevében a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalnál regisztrációs számot igényelt a támogatási kérelmek benyújtásához, a pályázók nevében a támogatási kérelmet II. rendű terhelte ügyvezetése alatt álló cég 1 irodájában II. rendű terhelttel együtt elkészítették, csatolták a szükséges mellékleteket, II. rendű terhelte számítógépén hamis bizonyítványmásolatokat, valótlan tartalmú igazolásokat készítettek, majd postára adták a kész támogatási kérelmeket.

[86] I. rendű és II. rendű terheltek célja továbbra is a támogatási kérelmek 90%-ának megszerzésére irányult, tekintettel arra, hogy a támogatási kérelmekben foglaltak megvalósítása érdekében nem tettek semmit, így a fennmaradó 10% igénylése iránt nem szándékoztak kifizetési kérelmet benyújtani. Amennyiben a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal az ügyfelek részére a valótlan tartalmú okiratok alapján támogatási jogosultságot állapított volna meg, az ügyfelek a támogatási kérelem 90%-a vonatkozásában kifizetési kérelem benyújtására váltak volna jogosulttá, amelynek a kifizetéséhez további feltételt nem kellett volna a hivatalnak vizsgálnia.

[87] 2015. évben I. rendű és II. rendű terheltek 34 esetben különböző személyek nevében a fentebb ismertetett módon nyújtottak be rendszeres haszonszerzésre törekedve a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz támogatási kérelmet a támogatási összeg jogosulatlan megszerzése érdekében. Minden esetben az I. és II. tényállási pontban feltüntetett iratokkal mindenben egyező vagy hasonló tartalmú iratok kerültek csatolásra. A szakmai gyakorlaton részt vett igazolások valótlan tartalmúak voltak, mert az abban feltüntetett személyek az igazolásban szereplő vállalkozónál gyakorlaton nem vettek részt, az igazolásokat az I. rendű terhelte állította ki.

[88] Az előzőekhez hasonlóan szintén valótlan tartalmúak voltak az iskolai végzettséget igazoló ... sorozatjelű különböző sorszámú és különböző törzslapszámú, a ... iskola pecsétjével ellátott mezőgazdasági technikus végzettség megszerzését igazoló bizonyítványok hiteles másolatai is, tekintettel arra, hogy az abban feltüntetett személyek mezőgazdasági technikus végzettséggel nem rendelkeztek, a fenti iskola részükre bizonyítványt nem állított ki, a bizonyítvány másolatot I. rendű és II. rendű terheltek állították elő, így az hamis.

[89] I. rendű és II. rendű terheltek annak érdekében csatolták a támogatási kérelemhez a hamis bizonyítványt, hogy a támogatási összeg elnyeréséhez szükséges pontszám meglegyen.

[90] A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Közvetlen Támogatások Igazgatósága a támogatási kérelemnek egy esetben helyt adott (III/10. tényállási pont).

[91] I. rendű, II. rendű terheltek szándéka a támogatási kérelem 90%-ának jogosulatlan megszerzésére irányult, és a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal megtevesztésével 11.359.440 forint összegű vagyoni hátrányt okoztak az állami költségvetésnek.

[92] A Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal huszonöt esetben a kérelmet elutasította (III/1-9., 11-26. tényállási pont).

[93] Ezekben az esetekben is I. rendű és II. rendű terheltek szándéka a valótlan tartalmú magánokiratok felhasználásával a támogatási kérelem 90%-ának, 10.080.000 forintnak, illetve 10.693.440 forintnak a jogosulatlan megszerzésére irányult.

[94] I. rendű és II. rendű terheltek, miután tudomást szereztek róla, hogy a támogatási kérelmek felülvizsgálatára került sor, nyolc esetben a támogatási kérelmet visszavonták (III/27-34. tényállási pont).

[95] Egyes esetekben a támogatási kérelmek megírásáért az érintettek különböző, 100.000 és 300.000 forint közötti összegeket fizettek.

[96] I. rendű és II. rendű terheltek a fenti valótlan tartalmú okiratokat a támogatási kérelem mellékleteként benyújtották, így felhasználták.

[97] Az I., II. és III/1-26. pontjaiban leírt költségvetést károsító bűncselekményükkel I. rendű és II. rendű terheltek összesen 389.725.920 forint mezőgazdasági támogatás jogosulatlan megszerzésére törekedtek. A ténylegesen bekövetkezett vagyoni hátrány 96.053.760 forint, melyből 4.125.747 forint térült meg.

[98] II. A jogerős ítélet ellen II. rendű terhelt védője jelentett be felülvizsgálati indítványt a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja alapján, mert álláspontja szerint a bíróság a II. rendű terhelt bűnösségét a 46 rendbeli társtettesként elkövetett közokirat-hamisítás büntetében és a 39 rendbeli társtettesként, folytatólagosan elkövetett hamis magánokirat felhasználásának vétségében a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével állapította meg.

[99] Kifejtette, hogy a költségvetési csalás szükségszerű eszközcselekménye volt a közokirat-hamisítás büntette és a hamis magánokirat felhasználásának vétsége, mivel a költségvetési csalást nem lehetett volna elkövetni ezen cselekmények nélkül. A költségvetési csalás tényállási eleme a valótlan tartalmú nyilatkozat tétele, amelyet a II. rendű terhelt hamis közokirat útján és hamis magánokiratok felhasználásával követett el. A halmazat ezért látszólagos, melynek kapcsán hivatkozott az EBH 2014.B.14. számú elvi határozatra, amely szerint a hamis tanúzás büntette elnyeli a magánokirat hamisítást, valamint a BH 1988.131. számú eseti döntése, amely azt mondta ki, hogy polgári ügyben elkövetett hamis tanúzás büntette mellett csalás büntetnének megállapítására nincs lehetőség.

[100] Az indítvány hivatkozott továbbá arra, hogy jelen esetben „látszólagos eszmei halmazat” valósult meg, a költségvetési csalás tényállása pedig speciális tényállás, amely

elnyeli a közokirat-hamisítást és a hamis magánokiratok felhasználását is. Ezért azok büntetlen eszközcselekményeknek tekinthetők.

[101] Ezen bűncselekmények hiánya esetén a II. rendű terhelt terhére csak 1 rendbeli bűncselekmény állapítható meg, így nincs mód a bünszövetség vagy üzletszerűség megállapítására, mivel több bűncselekmény elkövetésére vonatkozó megállapodást az ítéleti tényállás nem tartalmaz, illetve a költségvetési csalás szükségszerű velejárója a haszonszerzés.

[102] Mindezek alapján indítványozta a II. rendű terhelt bűncselekmény hiányában történő felmentését valamennyi közokirat-hamisítás büntette és 46 rendbeli hamis magánokirat felhasználásának vétsége miatt emelt vád alól, a költségvetési csalás büntettét helyesen a Btk. 396. § (4) bekezdés a) pontja szerint kell minősíteni, a kiszabott büntetést pedig kérte jelentősen enyhíteni.

[103] A Legfőbb Ügyészség a BF.36/2021/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta. Kifejtette, hogy a felülvizsgálati indítványt a védő a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapította, azonban az tartalmilag az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerinti felülvizsgálati ok vizsgálatának szükségességét veti fel, mivel valójában a cselekmény törvénysértő minősítésére hivatkozott.

[104] Kifejtette, hogy a költségvetési csalás, a közokirat-hamisítás és a hamis magánokirat felhasználása tekintetében sem a látszólagos alaki halmazat, sem a látszólagos anyagi halmazat megállapításának törvényi feltételei nem állnak fenn, ezért az indítványban kifejtettek alaptalanok. E körben két eseti döntést jelölt meg.

[105] Rámutatott arra, hogy a védő által hivatkozott eseti döntések a jelen ügy megítélése szempontjából irrelevánsak.

[106] Az átiratban foglaltak szerint a bünszövetség minősítő körülményének a megállapítására nem került sor, így e vonatkozásában az indítványban kifejtettek nem kívánt reagálni. Az üzletszerűség tekintetében egyetértett az ítéletábra által kifejtettekkel, miként egyébként a minősítést illetően is. Megjegyezte, hogy a védő által minősítésként megállapítani indítványozott különösen nagy vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, így a II. rendű terhelttel szemben kiszabott 4 év szabadságvesztés büntetés e minősítés mellett is törvényes. Erre figyelemmel a felülvizsgálatnak a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerinti törvénysértő büntetés kiszabásának feltétele a védői indítványban foglaltak helyessége esetén sem lenne megállapítható.

[107] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (1) bekezdése alapján a Kaposvári Törvényszék 15.B.497/2017/78/I. számú és a Pécsi Ítéletábra mint másodfokú bíróság Bf.II.1/2020/24. számú ítéletét II. rendű terhelt tekintetében hatályában tartsa fenn.

[108] A védő az átiratra tett észrevételében kifejtette, hogy az ügyészi álláspont általános tartalmú érveléseket tartalmaz, szemben a védői felülvizsgálati indítványban foglaltakkal, melyek konkrétan a jelen ügyre vonatkozóan kerültek előterjesztésre. Mindezek alapján változatlanul indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványban írtaknak megfelelően változtassa meg a jogerős ítéletet.

[109] **III.** A felülvizsgálati indítvány nem alapos.

[110] Felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt helye van [Be. 648. § a) pont].

[111] A védő felülvizsgálati indítványát a Be. 649. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontjára alapította, azonban az tartalmilag a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerinti felülvizsgálati oknak felel meg. Eszerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt

felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt szabott ki törvénysértő büntetést.

[112] A védő érvelése szerint a II. rendű terhelt által elkövetett költségvetési csalással nem állhat halmazatban a közokirat-hamisítás és a hamis magánokirat felhasználása, ugyanis jelen esetben szükségképpen eszközcselekményei a bűncselekménynek.

[113] Nem sértett azonban törvényt az eljáró bíróság, amikor a II. rendű terhelt bűnösségét a költségvetési csalás büntette mellett, azzal halmazatban a közokirat-hamisítás büntetében és a hamis magánokirat felhasználásának vétségében is megállapította.

[114] Kétségtelen, hogy a hamis magánokirat felhasználása rendszerint eszközcselekmény, más bűncselekmény elkövetését segíti elő vagy leplezését szolgálja. Ugyanezt a szerepet adott esetben a közokirat-hamisítás bűncselekménye is betöltheti, miként jelen ügyben. Következésképpen a közokirat-hamisítás büntette, mint a költségvetési csalással bűnhalmazatban álló eszközcselekmény tekintetében a hamis magánokirat felhasználásának vétsége kapcsán kifejtettek ugyanúgy irányadók.

[115] A bírói gyakorlatban pedig általánosságban érvényesül az az elv, hogy a hamis magánokirat felhasználása és az ehhez kapcsolódó vagyon elleni – vagy jelen esetben költségvetést károsító – bűncselekmények esetében halmazat megállapításának van helye, akár eszköze, akár leplezője a célcselekménynek.

[116] Ehhez képest a halmazatot általános érvénnyel kizáró jelentősége a bírói gyakorlat alapján a szükségképpeni kapcsolatnak van. Ennek megítélésénél az a döntő, hogy valamely bűncselekmény általában elkövethető-e olyan magatartás nélkül, amely önmagában egy másik tényállást valósít meg. Ha az eszközcselekmény csak rendszerinti – és ha ennél is lazább – kapcsolatban áll a célcselekménnyel, a következetes bírói gyakorlat szerint általában halmazatot kell megállapítani, feltéve, hogy az eszközcselekmény és a célcselekmény eltérő jogi tárgyat sért vagy veszélyeztet.

[117] A (költségvetési) csalás elkövetésének – a tévedésbe ejtésnek – ugyanis számos más formája, módja, változata van. A hamis magánokirat felhasználása útján történő tévedésbe ejtéssel elkövetett (költségvetési) csalás csak egy a többféle változat, elkövetési mód közül. Ezért jelen esetben sem lehet – a hamis magánokirat felhasználása, és a közokirat-hamisítás, valamint a (költségvetési) csalás közötti összefüggés ellenére sem – mellőzni a halmazat megállapítását.

[118] A védő által hivatkozott eseti döntések (BH 2018.158. és BH 1988.131.) jelen ügy megítélése szempontjából valóban irrelevánsak, azok éppen a vagyon elleni bűncselekmények és a hamis magánokirat felhasználása halmazatban történő megállapításának ellenpéldájaként, de attól nyilvánvalóan eltérő, más esetként jelzettek az ítélkezési gyakorlatban.

[119] Ezzel szemben az ügyészség által hivatkozott eseti döntések, így a BH 1981.42., mely szerint a csalást és a magánokirat-hamisítást halmazatban kell megállapítani akkor is, ha a magánokiratot a csalás eszközeként használták (1978. évi IV. törvény 12. §, 276. §, 318. §), továbbá a BH 1993.271.I., mely szerint a csalással bűnhalmazatban a magánokirat-hamisítás vétségét is megvalósítja, aki az adóhatóságot a hamis okirat benyújtásával megtévesztve általános forgalmi adót jogosulatlanul igényel vissza [1978. évi IV. törvény 12. § (1) bekezdés, 276. §, 318. § (1) bekezdés] egyértelműen azt a jelenleg is következetes ítélkezési gyakorlatot mutatják be, amely az 1978. évi IV. törvény 12. § (1) bekezdéssel, a bűnhalmazatra vonatkozó rendelkezés bevezetésével alakult ki, lényegében a mai napig változatlanul.

[120] II. rendű terheltnek a tényállás I-III. pontja alapján felrótt elkövetői magatartás a költségvetési csalás körében a tévedésbe ejtés volt. Ezt a megtévesztést – ahogy azt az elsőfokú bíróság ítélete 106. oldalának utolsó bekezdésében és a másodfokú bíróság

ítéletének [60] pontjában kifejtette – a felülvizsgálattal érintett II. rendű terhelt azzal valósította meg, hogy (az I. rendű terhelttel együtt) a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal Kirendeltségéhez valótlan tartalmú nyilatkozatokat nyújtottak be, ekként a döntésre jogosult hatóságot tévedésbe ejtették, annak érdekében, hogy jogosulatlanul megszerezzék a támogatási összegeket. Tehát a terheltek ily módon követték el a költségvetést károsító cselekményüket. A tévedésbe ejtés a hamis magánokirat felhasználásán, közokirat-hamisításon kívül más módon is megvalósítható, az ily módon történő tévedésbe ejtés a költségvetést károsító bűncselekménynek nem szükségképpen eleme, következésképpen a költségvetési csalás büntette és a hamis magánokirat felhasználásának vétsége, valamint a közokirat-hamisítás büntette egymással halmazatban áll.

[121] A közbizalom elleni bűncselekmény rendbeliségét a Kúria Büntető Kollégiumának 2/2013. (VII. 8.) BK véleményével felülvizsgálta és fenntartott 36/2007. BK véleménye alapján a megsértett jogviszonyok száma határozza meg.

[122] Mindezek alapján a felülvizsgálati indítványnak a cselekmények minősítésére vonatkozó ezen része nem helytálló.

[123] Az üzletszerűség [Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pont] megállapításának feltétele tárgyi oldalon az ugyanolyan vagy hasonló bűncselekmények elkövetése, míg az alanyi oldalon az ennek révén rendszeres haszonszerzésre törekvés.

[124] Rendszeres a haszonszerzésre törekvés, ha az elkövető az ugyanolyan, vagy hasonló jellegű bűncselekmények véghezvitelét jövedelemszerző forrásnak tekinti. Ebből a szempontból annak van jelentősége, hogy a cselekmények elszigeteltek, alkalmoszerűek-e vagy azokat a rendszeres haszonra törekvés – mint életmód – összekapcsolja-e (BH 2005.88.).

[125] Az üzletszerűség kapcsán – a folytatóságától eltérően – nem a rövid időközönkénti elkövetésnek, hanem a rendszerességnek van jelentősége, így az ismétlődésig eltelt idő hossza önmagában véve közömbös (BH 2011.160.). Következésképpen elsődlegesen a cselekmények ismétlődésének és nem az időköznek van jelentősége e minősítő körülmény esetében.

[126] A költségvetési csalás tényállása ún. összefoglalt bűncselekmény, olyan törvényi egység, amely akár egymással össze nem függő cselekményeket olvaszt egyetlen bűncselekmény tényállásába. Ennél fogva nem kizárt a bűncselekmény-egységként értékelése az egyébként térben is időben is elkülönülten végrehajtott cselekményeknek. Az ilyen önmagukban is bűncselekmény megállapítását eredményező rész-cselekmények alapját képezhetik a több ugyanolyan bűncselekmény megállapításának az üzletszerű elkövetés fogalmában. A költségvetési csalás bűncselekménye vonatkozásában az üzletszerűség megállapításának nem akadálya az, hogy a bűncselekmény törvényi tényállásán belül értékelésre kerülő különböző elkövetési magatartások törvényi egységet alkotnak (BH 2015.59.II.).

[127] Az irányadó tényállás alapján a II. rendű terhelt az I. rendű terhelttel történt előzetes megállapodás szerint nem alkalmoszerűen, hanem ismétlődő és rendszeres haszonszerzésre törekvő akaratelhatározás alapján követte el, illetve kísérelte meg a tényállásban felrótt cselekményt. A II. rendű terhelt terhére rótt elkövetési móddal mind 2012., mind 2014. évben több esetben, 2015-ben egy esetben kapott jogosulatlanul támogatást a kiírt pályázatban, illetve több esetben kísérelte meg a pályázati támogatás összegét jogosulatlanul megszerezni. Ekként a rendszeres haszonszerzés, illetve az arra való törekvés megvalósult.

[128] A három elkövetési év viszonylatában a II. rendű terhelt az irányadó tényállás szerinti bűncselekmények elkövetése révén, hosszabb időszak alatt, minden évben több alkalommal, jelentős összegeket szerzett meg, illetve azok megszerzésére törekedett. Így kétséget kizáróan megállapítható, hogy az irányadó tényállás szerinti időszakokban bűnözői életmódra rendezkedett be, életvitelét bűncselekmények elkövetéséből finanszírozta, ezért azok –

függetlenül a részcselekmények között eltelt idő hosszától – üzletszerűen elkövetettként minősülnek.

[129] A felülvizsgálati indítvány kifogásolta a bünszövetség megállapítását is.

[130] A Legfőbb Ügyészség átiratában írtakkal szemben a II. rendű terhelt költségvetést károsító cselekménye tekintetében nemcsak az üzletszerűen, hanem a bünszövetségben történő elkövetés is minősítő körülményként megállapításra került {Kaposvári Törvényszék ítélet 108. oldal 2. bekezdés, Pécsi Ítéltábla ítélet [86] pont}. A jogszabályhely megjelölésénél a fordulatra utalás (I. és II. fordulat) maradt el.

[131] A Btk. 459. § (1) bekezdés 2. pontjában foglalt értelmező rendelkezés szerint: „bünszövetség akkor létesül, ha két vagy több személy bűncselekményeket szervezeten követ el, vagy ebben megállapodik, és legalább egy bűncselekmény elkövetését megkísérlik, de nem jön létre bűnszervezet”.

[132] A fogalom értelmezésére a IV. számú Büntető Elvi Döntés ad változatlan érvényű iránymutatást.

[133] Eszerint a Btk. a bünszövetség fogalommeghatározásánál a bűncselekmények szervezett elkövetését értékeli, vagyis azt az esetet, amikor a közreműködőknek, tehát a bünszövetség tagjainak a megállapodása több bűncselekmény megvalósítását célozza anélkül, hogy minden egyes bűncselekmény végrehajtásának a részleteit is megszerveznék. A törvény ugyanis azt a súlyosabb minősítést megalapozó magasabb fokú társadalomra veszélyességet értékeli, hogy az elkövetők nem csupán egy meghatározott bűncselekmény elkövetését valósították vagy kísérelték meg, hanem magát a bűnözést szervezik meg.

[134] A bünszövetség létrejöttének nemcsak az a feltétele, hogy a bűncselekmény alanya akár tettesként, akár részesként két vagy több személy legyen, hanem az is, hogy az elkövetők megállapodása szervezett bűnelkövetésre, vagyis magára a bűnözésre, illetve több bűncselekmény elkövetésére irányuljon, továbbá, hogy a megállapodás a cselekmények elkövetését időben megelőzze.

[135] A megállapodás formáját illetően leggyakoribb a szóbeli (vagyis kifejezett) megállapodás, de erre utal az is, ha az elkövetők az ugyanolyan vagy hasonló alkalmat keresik, vagy használják fel a bűncselekmények megvalósításához.

[136] Az irányadó tényállás egyértelműen rögzíti, hogy I. rendű és II. rendű terhelt 2012 tavaszán kötött megállapodását, mely szerint támogatási összegek jogosulatlan megszerzése végett támogatási kérelmeket nyújtanak be, és a támogatás elnyeréséhez szükséges pontszámok megszerzése végett a szakképzettséget és az iskolavégzettséget valótlan tartalmú okiratokkal igazolják.

[137] Ezt követően pedig I. rendű és II. rendű terhelt 2012 és 2015 között a bűncselekményt több esetben is megvalósították. Következésképpen a bünszövetség megállapítása is törvényes.

[138] A jogerős ítéletet hozó bíróság tehát helyesen minősítette a II. rendű terhelt cselekményét 1 rendbeli társtettesként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pont], 1 rendbeli bűnszövetségként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 396. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont], 46 rendbeli társtettesként elkövetett közokirat hamisítás büntettének [Btk. 342. § (1) bekezdés a) pont], és 46 rendbeli – melyből 10 rendbeli folytatólagosan, 45 rendbeli társtettesként, 1 rendbeli bűnszövetségként elkövetett – hamis magánokirat felhasználásának vétségében (Btk. 345. §).

[139] Téves minősítés hiányában a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja csak akkor teszi lehetővé a büntetés nemének és/vagy mértékének felülvizsgálatát, ha az önmagában a Btk. valamely más, kötelező – nem a bíró mérlegelésére bízott – szabályát sértene. Mivel

azonban a II. rendű terhelt terhére rótt súlyosabb cselekmény büntetési tétele 5 évtől 10 évig – a halmazatra figyelemmel 5 évtől 15 évig – terjedő szabadságvesztés, így a jogerős ítéletben a II. rendű terhelttel szemben a Btk. 82. § (1) és (2) bekezdés b) pontja szerint, enyhítő szakasz alkalmazásával kiszabott, így a törvényi minimumot el nem érő 4 évi szabadságvesztés nem sért kötelező törvényi szabályt.

[140] Önmagában az nem képezheti felülvizsgálat tárgyát, hogy a bíróság a büntetés kiszabása során a Btk. 79. és 80. §-ának előírásait, a súlyosító és enyhítő körülményeket, valamint az 56/2007. BK véleményt miként veszi figyelembe. Nem vizsgálható felül tehát a jogerős ítéletben kiszabott büntetés az ítélet belső arányosságára és egyéniesítés követelményére tekintettel sem.

[141] A Kúria a Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott abszolút hatályon kívül helyezési okot nem észlelt.

[142] Ekként a Kúria – a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsülésen – a megtámadott határozatokat a II. rendű terhelt tekintetében a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[143] **IV.** A Be. 6. § (4) bekezdése értelmében a Kúria határozatával szemben fellebbezésnek helye nincs; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[144] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a Be. 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul. Az említett törvényhely (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be. A Be. 656. § (4) bekezdése pedig akként rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetve az azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítványt a Kúria érdemi indokolás nélkül elutasíthatja.

Budapest, 2021. július 13.

Dr. Bartkó Levente s.k. a tanács elnöke, Dr. Székely Gabriella s.k. előadó bíró, Dr. Somogyi Gábor s.k. bíró